

Μισθοί πάνω ή κάτω από τον πληθωρισμό

Πώς θα εξελιχθούν οι μισθοί το επόμενο διάστημα; Και ποια εξέλιξη θα ευνοούσε τα εισοδήματα και επόμενα; Το ερώτημα είναι κρίσιμο στο επίπεδο των επιχειρήσεων, των διαφορετικών τομέων και συνολικά για την οικονομία. Ασφαλώς, η συνολική τάση στην Ευρώπη και εγχώρια είναι για επιβράδυνση της ανάπτυξης και πίεση στα εισοδήματα κυρίως λόγω του πληθωρισμού. Όμως, η πορεία των μισθών δεν μπορεί ούτε πρέπει να είναι ίδια σε όλες τις περιπτώσεις.

Τα προηγούμενα χρόνια, βαδίζοντας προς τη λήξη των προγραμμάτων, είχαμε συστηματική αύξηση των εισοδημάτων εργασίας, από σταδιακή μείωση της ανεργίας όσο και από αύξηση του μέσου μισθού πάνω από τον ιδιαίτερα χα-

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

μηλό πληθωρισμό. Η εικόνα θόλωσε με την πανδημία, όπου λόγω των ακραίων περιορισμών υπήρξε ανάγκη στήριξης, άμεσα για τους εργαζόμενους ή των επιχειρήσεων όπου εργάζονταν, με αντίστοιχα ελλείμματα στο δημόσιο ταμείο. Σί-

μερα, οι ιδιαίτσες συνθήκες στην ενέργεια και άλλες αγορές, οδηγεί σε μείωση των πραγματικών εισοδημάτων πανευρωπαϊκά.

Μια άνοδος συνολικά των εισοδημάτων ώστε να υπερκαλυφθεί για όλους το επίπεδο του πληθωρισμού δεν θα ήταν εφικτή, καθώς θα παραβίαζε τα όρια βιωσιμότητας για τις περισσότερες επιχειρήσεις και για το Δημόσιο. Θα ήταν επίσης επικίνδυνη, αφού θα επιτάχυνε την ανατροφοδότηση του πληθωρισμού και θα ενέτεινε τάσεις ύφεσης, τελικά ζημιώνοντας τους εργαζόμενους. Όμως, μια ονομαστική άνοδος των περισσότερων μισθών είναι αναμενόμενη και επιθυμητή, κυρίως για τη στήριξη των νοικοκυριών, και συνολικά της ζήτησης. Αλλωστε, η ανάπτυξη κλάδων παραγωγής και η μείωση της ανεργίας δημιουργεί την ανάγκη αυξήσεων για επιχειρήσεις που θέλουν να προσελκύσουν ή να κρατήσουν εργαζόμενους.

Η δυσχέρεια εύρεσης εργαζομένων και η τάση για αυξήσεις μισθών εντοπίζεται στα υψηλότερα και στα χαμηλότερα επίπεδα εξειδίκευσης. Τέτοιες τάσεις μπορεί να συνυπάρχουν με ανεργία που θα κυμαίνεται στα σημερινά όρια, γύρω στο 10%, άλλωστε υψηλή ανεργία καταγράφονταν και στα χρόνια μεγέθυνσης πριν από την κρίση. Στην χαμηλής εξειδίκευσης εργασία παίζει ρόλο η ανάκαμψη στις κατασκευές, τον τουρισμό, την εστίαση, και μέρος της μεταποίησης, ενώ κρίσιμη είναι και η καθαρή μεταναστευτική εκροή. Στο άλλο άκρο, οι νέες επενδύσεις σε τεχνολογίες και κλάδους αιχμής καταδεικνύουν το κενό που υπάρχει για περισσότερους εργαζόμενους με ουσιαστική μόρφωση και εξειδίκευση. Για όσους, όμως, έχουν μέτρια εκπαίδευση και δεξιότητες οι πιέσεις θα είναι έντονες και θα συνεχιστούν.

Συνολικά αναδεικνύεται η ανάγκη ενίσχυσης των εισοδημάτων, ιδίως της μισθωτής εργασίας, με σταδιακή περαιτέρω μείωση του φορολογικού και ασφαλιστικού βάρους. Ταυτόχρονα, η παρακολούθηση της αγοράς με λεπτομερή και αξιόπιστα δεδομένα λείπει και έχει αποδειχθεί σε άλλες χώρες ευεργετική βάση για σχεδιασμό πολιτικών.

Ο Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών